

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Quarta Controuersia. An sit in rebus, ac præsertim in humanitate Christi,
aliqua potentia obediencialis actiua ad facienda miracula?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

CONTRA tertiam concl. sunt argumenta Suar. A quibus satisfiet in sequenti Controuer.

Obi. 1. cont.
vlt. concl.

CONTRA vltimam concl. sunt argumenta, quæ afferunt & soluunt Medina super hoc articulo, & Alvarez disp. 67. quæ tamen ex dictis facile diluentur. Contra eandem concl. sunt plura argumenta quorundam recentiorum, quibus probant, neq; solam vnionem hypostaticam humanitatis cum Verbo (quod gratis admittimus) neque assistentiam Dei posse constituere humanitatem sufficere in actu primo ad faciendâ miracula: sic autem arguunt. Primo S. Thom. diuersis in locis negat aliquam causam posse aliquid operari per virtutem Dei illi assistentem: ergo id etiam in Sacramentis nouæ legis præter virtutem Dei assistentem illis ponamus virtutem causatiuam gratiæ, non poterunt illam instrumentaliter producere: Ergo similiter cum in Christo ponamus vim instrumentalem & physicam ad faciendâ miracula, necesse est vt præter assistentiam Deitatis, & subordinationem ad illam ponamus, in illa aliquam superadditam virtutem Physicam: Probatur consequentia: Nam alioquin humanitas Christi non magis faceret miracula, quam antiqua Sacramenta, quæ habebant virtutem Dei sibi assistentem ad causandam gratiam, producerent illam: Sicut enim hæc Sacramenta nō causabant gratiam, sed illam producebat virtus diuina illis assistens, ita humanitas Christi non esset, quæ faceret miracula, sed ea patraret virtus diuina illi assistens. Resp. primo: Nullam esse consequ. quia assistentia Dei ad legis antiquæ Sacramenta fuit pura & mere extrinseca assistentia nullam præsupponens sui ipsius cum illis substantialem siue hypostaticam vnitatem, sed extrinsece tantum denominans: at assistentia diuinitatis cum humanitate supponit hypostaticam vnitatem sui cum illa in persona Verbi: ex qua vnitate velut ex radice habet humanitas, vt sit instrumentum cōiunctum diuinitatis, & per eam quasi ad modum intrinsece formæ fiat habens virtutem instrumentalem in actu primo, & in potentia proxima ad operandum: & ideo non erat hæc assistentia tantum extrinseca denominatio. Secundo dico præter dictam vnionem & assistentiam deriuari ex diuinitate in humanitatem virtutis influxum, seu motionem actualem ab ipsa humanitate, in qua recipitur, ex natura rei tātum seu realiter Metaphysice differentem: qualem influxum non recipiebant legis antiquæ Sacramenta.

Obi. 2.

Secundo arguunt: Quia sequeretur Christi humanitatem esse causam principalem & non instrumentalem miraculorum. Probatur consequ. quia causaret illa per virtutem principalem & nobiliorem eis, scilicet virtutem diuinā: instrumentum autem producit suos effectus per virtutem alius nobiliorem: Neque (inquiunt) obstat, E quod talis virtus sit extrinseca humanitati: quia hæc non tollit ab illa rationem causæ principalis: Nam intellectus beati principaliter elicit visionem Dei per essentiam Dei vnitam in ratione speciei intelligibilis: quæ tamen communiter dicitur esse forma extrinseca illius: Immo sequitur: quod humanitas Christi eadem virtute, qua facit miracula, possit etiam creare: quod negat hic D. Tho. Probatur sequela: quia virtus increata Dei assistens illi potest creare: sed hæc est virtus qua facit miracula: ergo. Resp. nullam esse consequentiam. Ad probationem negatur assumptum: Si sermo sit de virtute diuina essentialiter, quæ modo supra Naz. in D. Thom. 3. partem.

Solut.

dicto ponitur assistens: hæc enim, licet quodammodo constituat humanitatem in actu primo, non tamen est illius forma, nec per eam, vt rationem agendi operatur humanitas: sed potius diuina virtus, id est omnipotentia Deitatis sic assistens humanitati eam constituit operationum supernaturalium instrumentum prius natura sibi personaliter cōiunctum, & ea virtutem in actu secundo per influxum illi communicatum. Si vero sermo sit de virtute ex diuinitate in humanitatem deriuata, nego virtutem illam principalem esse nobiliorem opere miraculoso. Nec verum est essentiam diuinam vnitam intellectui beatorum esse formam extrinsecam: vt patet ex ijs, quæ late diximus in 1. p. q. 12. a. 2. post Caiet. fit enim magis vnium ex essentia diuina & intellectu Deum videntis, quam ex materia & forma: quia videns Deum fit Deus in esse intelligibili: Quod autem additur de creatione, facile confutatur ex dictis: quoniam ex sola & nuda assistentia diuinitatis nō attribuitur humanitati Christi operatio miraculorum: sed necessarius est etiam virtutis influxus in ipsa humanitate, tanquam in instrumento receptus: quo vere & Physice causat vt instrumentum diuinitati cōiunctum: sic autem non potest ad actum creationis concurrere: vt patet ex 1. p. q. 45. art. 5.

Quarta Controuersia.

An sit in rebus, ac præsertim in humanitate Christi, aliquid potentia obedientialis actiua ad faciendâ miracula?

PRIMA sententia est Suar. disp. 31. sect. 5. & alibi sententia Doctorum, præter dictis explicata. Primum est: Potentia obedientialis actiua est potētia in rebus existens, per quam efficere possunt supernaturalia opera, vt instrumenta Dei ipso concurrente per auxilium vel concursum proportionatum effectui, & excedentem cōcursum debitum naturali virtuti creaturæ. Secundum est: Hæc potentia non est à rebus aliquid distinctum realiter aut formaliter, sed est de conceptu cuiuslibet entis creati, & conuenit illi ex vi suæ primæ productionis, & est idē, quod entitas rei, vt potens agere, tanquam instrumentum Dei, & extenditur ad omne id, quod non implicat cōtradictionem, vt tali modo fiat: actio vero talis potentia est ipsamet productio supernaturalis effectus, per quam pender à tali instrumento: quæ actio eadem est cum actione principalis agentis, quatenus per tale instrumentum operatur. Tertium est: Hæc potentia secundum se quidem est innata: quia non est nisi ipsa entitas rei: tamen, quia modus agendi per illam & concursus ad hoc necessarius, nec naturalis est, nec rei debitus: ideo illa potentia secundum se sumpta est tantum remota, nec constituit rem ex natura sua simpliciter potentem ad sic operandum: sed proprie constituit capacem, vt eleuari possit à Deo ad huiusmodi operandi modum: ac proinde non denominat res potentes, nisi in ordine ad Deum: si tamen sumatur, vt iam appropriata à primo agente, & habens paratum proportionatumque concursum, præbet dictam denominationem: quia vt sic iam est veluti potentia proxima habens omnia necessaria ad operandum. Quartum est: Potentia hæc obedientialis actiua innata rebus omnibus formaliter & entitative, nec est naturalis nec supernaturalis, materialis aut spiritalis, substantia vel accidens: sed abstrahit ab his omnibus, & quodammodo dici posset eam

Ss non

non esse naturalem nec supernaturalem, sed obedientialem. *Quintum* est: Hæc potentia nullum reddit subiectum potens operari, nec specificatur à sua actione vel effectu. *Sextum* est: Hæc potentia constituitur in esse actualis agentis, sine aliqua virtute intrinsece superaddita, sed per solum extrinsecum concursum Dei receptum in effectu, & talis concursus non est illi accommodatus vel proportionatus, sed totam excedit eius virtutem & cuiuslibet alterius creaturæ. *Vltimum* est: omnis hæc potentia obedientialis actiua est vniuersalis speciei in omnibus, & in qualibet re est vna tantum respectu omnium suorum effectuum.

Secunda sententia quorundam recentiorum est virtutem actiuam obedientialem non esse rebus B innatam & congenitam: sed à Deo receptam in creaturis, mediante eorum potentia obedientiali: quæ si per talem virtutem actiuam superadditam constituitur in actu primo, poterit obedientialiter actiue operari præter vel supra naturam.

Tertia sententia negat vllam esse in rebus potentiam actiuam obedientialem ad actus miraculosos vel supranaturales: hæc tribuitur Zumel. 1. 2. q. 112. a. 1. diff. 3. quam sequitur Vasq. 1. p. diff. 106. 6. 4. Astur. in sua Relect. de gratia Christi, q. 6. p. 798. & alij recentiores.

Quarta sententia est Magistri Nauarreti, tom. 1. in 1. p. Contr. 4. 1. dicentis in rebus esse potentiam obedientialem actiuam radicalem illis congenitam: quæ est subiectum immediate susceptum qualitatis supranaturalis operatiuæ: quæ suscepta cum ea concurrat ad operationes supernaturales: ita tamen, vt omnis conatus supernaturalis sit à superaddita qualitate: Quam sententiam tribuit Ledesma in tractatu de diuina predest. q. 8. a. 7. concl. 2. cui sententiæ videtur fauere Ban. 1. p. q. 12. art. 1. dub. 1. ad 2. vbi ait intellectum habere virtutem actiuam vt possit eleuari ad visionem beatificam.

QUESTIO hæc alteram habet sibi necessario connexam: an scilicet in rebus constituenda sit potentia passiuæ obedientialis, & quæ sit eius ratio formalis & quid dicatur: De qua prius hic ea, quæ fieri poterit, breuitate discurtemus.

Ac primo certum est rebus omnibus à Deo creatis inesse potentiam passiuam obedientialem ad actus aut immutationes supranaturales: de qua sæpe meminit S. D. ac præsertim supra q. 1. a. 3. ad 3. & q. 11. a. 1. in 6. & 1. p. q. 115. a. 2. ad 4. & de Verit. qu. 8. a. 4. ad 13. & a. 12. ad 4. dicens potentiam obedientialem esse illam, secundum quam in creatura fieri potest, quidquid in ea fieri voluerit creator Eandem doctrinam habet de potentia, q. 1. a. 3. ad 1. & q. 6. a. 1. ad 18. & alibi sæpe. Potentiam hanc S. D. supra q. 1. a. 3. ad 3. ait esse capacitatem, quæ attenditur secundum ordinem diuinæ potentie, cui omnis creatura obedit ad nutum: in art. vero 3. de potentia, ad 1. sic loquitur. Quidquid (Deus) in rebus facit, non est contra naturam, sed est eis natura: eo quod ipse est conditor, & ordinator naturæ: sic enim in rebus naturalibus videtur, quod quando aliquod corpus inferius à superiori mouetur, est ei ille motus naturalis, quamuis non videatur conueniens motus, quem naturaliter habet ex se ipso: sicut Mare mouetur secundum fluxum, & refluxum à Luna, & hic motus est ei naturalis: vt commentator dicit in 7. celi & mundi, licet aquæ secundum seipsam motus naturalis sit ferri deorsum. Et hoc modo omnes creature, quasi pro natura habent, quod à Deo in eis sit. Et propter hoc in eis distinguitur potentia duplex: Vna naturalis ad proprias operationes, vel motus: alia, quæ obedientia dicitur, ad ea, quæ à Deo recipiunt. Quam doctrinam nititur explicare Bergomas, dubio 917. sed nos huius loci sensum inferius aperiemus. Ex his locis colligitur necessitas potentie passiuæ o-

Resolutio.
In rebus omnibus à Deo creatis esse potentiam obedientialem passiuam ad actus & immutationes supranaturales: & possibile secundum potentiam obedientialem, esse possibile secundum nullam potentiam, & secundum solam non repugnantiam terminum.

A bedientialis in qualibet re creata. Nam potentia Dei infinita, quatenus præter & supra totum ordinem naturæ potest in rebus operari, necesse est potentiam aliquam passiuam in eisdem rebus assignare, secundum quam ea possint in se recipere, quæ fieri in illis à Deo possunt: hæc vero non est potentia naturalis: hæc enim ad formas tantum naturales & proportionatas recipiendas est determinata: igitur est potentia obedientialis: quæ est ratio S. D. locis supra notatis.

Ex quibus etiam facile colligi potest quid sit hæc potentia: an scilicet sit realis & Physica potentia, à rebus ipsis quibus inest aliquo modo distincta: an vero sit idem realiter aut etiam formaliter, quod res ipsæ creatæ, prout diuinæ subiiciuntur operationi supernaturali. Quidam enim recentiores viri doctissimi docent potentiam hanc esse veram, physicam & realem potentiam: Alij vero discipuli D. Tho. sentiunt esse solam non repugnantiam ad quæcunque supernaturaliter in rebus à Deo cautata recipienda. Ad cuius euidenciam

Notandum est primo: Ex Arist. 5. Metaph. tex. 17. & D. Th. 1. p. q. 25. a. 3. & q. 46. a. 1. ad 1. & de potentia, q. 1. a. 3. & alibi, possibile, quod ad propositum attinet, dici dupliciter: Vno modo secundum aliquam potentiam actiuam vel passiuam sicut dicitur homini possibile ambulare secundum potentiam gressiuam: Alio modo non secundum aliquam potentiam, sed secundum habitudinem terminorum, qui sibi non repugnant: vt Sortem sedere: & hic modus possibilis constituit obiectum omnipotentie Dei: vt ait S. D. 1. p. q. 25. a. 3. & de potentia, q. 1. a. 3. Cum igitur possibile secundum potentiam obedientialem non sit possibile primo modo, qui attenditur secundum potentiam actiuam vel passiuam rerum naturalem, relinquitur, illud esse possibile secundo modo scilicet secundum nullam realem potentiam ex parte rerum, sed secundum solam habitudinem terminorum adinuicem non repugnantium, & secundum actiuam Dei potentiam infinitam.

Secundo obseruandum est ex D. Thom. de Verit. q. 13. a. 1. ad 2. quod duplex est natura, scilicet Particularis, quæ est propria vniuersi cuiusque rei, & vniuersalis, quæ complectitur totum ordinem causarum naturalium. Et ex hoc dicitur esse dupliciter aliquid secundum naturam, aut contra naturam: Vno modo, quantum ad naturam particularem: Alio modo, quantum ad naturam vniuersalem: sicut omnis defectus, & corruptio, & sentium est contra naturam particularem: sed tamen naturale est secundum naturam vniuersalem, vt omne compositum ex contrariis corrumpatur. Quia igitur ordo vniuersalis causarum hoc habet, vt inferiora à suis superioribus moueantur, omnis motus, qui fit in inferiori natura ex impressione superioris, siue in corporalibus, siue in spiritualibus, est quidem naturalis secundum naturam vniuersalem, non autem secundum naturam particularem: nisi quando à superiori sic imprimatur in naturam inferiorem, vt ipsa impressio sit eius natura. Et sic patet quomodo ea, quæ à Deo in creaturis fiunt, possunt dici secundum naturam, & contra. Ex quibus deducitur S. D. raptum, de quo ibi sermo est, non esse contra naturam, sed secundum naturam vniuersalem.

Ad cuius ampliorem euidenciam scito naturam vniuersalem in subiecta materia esse naturam entis per participationem, quatenus ens per participationem est: sic enim Deo subiicitur, tanquam supremæ causæ & motori, tam naturali quam supernaturali, à quo dependet in fieri, conseruari, perfici & moueri quocunque motu aut transmutatione, tam naturali quam supernaturali. Sed hoc interest inter ea, quæ à Deo fiunt in creatura secundum

Secundum ordinem naturalem, siue secundum Dei A
causalitatem & providentiam dirigentem ordi-
nem rerum naturalem, ab ijs quæ à Deo fiunt in
rebus supra totum ordinem naturalem, & secun-
dum providentiam supernaturalem, quod illa po-
tentiam habet passivam in rebus naturalem, quæ
est ipsa materia prima, & aliæ potentia de genere
accidentis: quia potentia & actus per se primo
ad invicem ordinati pertinent ad idem genus: at-
que ideo dicuntur esse rebus simpliciter & abso-
lute naturalia: Hæc vero scilicet quæ supra naturā
fiunt à Deo veluti agente & provisorio supernatu-
rali, neque simpliciter naturalia, neque secundum
naturam absolute dici possunt aut debent, sed tā-
tum secundum quid, id est, secundum hanc uni-
versalem eorum rationem, quæ est esse ens omni-
no à Deo dependens in esse & moveri quocunq;
modo: qui modus essendi secundum naturam nul-
lam ponit in rebus, quibus convenit realem po-
tentiam, sed solam eis addit terminorum non re-
pugnantiam. Potentia namque realis & passiva
non est ad infinita specie distincta, qualis est po-
tentia creaturæ ad omnia, quæ supernaturaliter à
Deo fieri possunt in illa: Dicitur autem talis po-
tentia rebus in esse secundum earum naturam mo-
do dicto, scilicet secundum universalem earum
considerationem: quod est esse secundum naturam
non repugnantem: quia considerata illa sola uni-
versali ratione, non repugnat supernaturalibus esse
secundum naturam alioquin omnibus, quæ à Deo
fiunt, ut universali motore in rebus creatis, repu-
gnaret esse secundum naturam: simpliciter tamē
ac proprie non sunt secundum naturam, sed supra
naturam: quia fiunt hæc absolute & simpliciter
in singulis rebus creatis, prout singulæ proprias
habent rationes específicas & individuales, quib.
ab invicem distinguuntur: secundum vero has ra-
tiones ea, quæ fiunt in rebus à Deo supra totum
ordinem naturæ, non sunt secundum naturam, ut
ait S. D. loco notato. Pro cuius intelligentia

Potentiam
obedientia-
lem passivā,
quæ ratione
potentia est
formaliter,
non esse ali-
qua passivi-
tatem reale,
et solam ra-
tione à re
creata di-
stingui.

Tertio sciendum est in potentia obedientiali pas-
siva duo considerari, scilicet id quod est materia-
le & id quod est formale. Id quod est materia-
le est res creata, cui convenit non repugnantia ad
recipiendum actus supernaturales aut naturales
modo supernaturales, aut cui non repugnat secun-
dum se totam, aut secundum partem in alterius
rei naturam transmutari: & ita certum est poten-
tiam obedientialem hoc modo sumptam ab ipsis
rebus, quibus non repugnat suscipere proxime ac
immediate dictas perfectiones aut transmutatio-
nes, non esse distinctam realiter aut ex natura rei
seu formaliter à parte rei: quod evidenti proba-
tur argumento. Nam si potentia hæc est à rebus
distincta realiter aut ex natura rei, vel est eis ab
extrinseco superaddita, scilicet à Deo, ut agente
supernaturali, vel est rebus innata. Primum non
est consonum doctrinæ D. Thom. qui potentiam
obedientialem nunquam significavit esse rebus
superadditam. Deinde cum omne superadditum
rei necesse sit in ea recipi secundum aliquam eius
potentiam, quæ de potentia receptiva dicta po-
tentia an sit rei superaddita vel naturalis: si pri-
mum quæro de hac &c. & fieri processus in in-
finitum: si secundum eadem ratione dicendum est
primam potentiam non esse superadditam, sed
naturalem: Si vero dicas eam esse naturalem, se-
quitur Primo naturalem potentiam esse per se
primo ac naturaliter ad actus supernaturales or-
dinatam: si quidem ad eos recipiendos est instituta
& rebus innata. Secundo sequitur eam esse na-
turalem: quia rebus est innata, & non esse natura-
lem: quia potentia & actus sunt eiusdem generis &
Naz. in D. Thom. 3. partem.

eiusdem ordinis, loquendo, sicut in proposito, de
potentia per se primo & essentialiter ad actum or-
dinata: Id autem quod formale est in hac potentia,
necesse est esse, vel ordinem positivum & realem
ad actum supernaturalem, vel non repugnantiam
ad recipiendum actum aut operationem Dei su-
pernaturalem, vel ad summum sit ordo rationis ex
consideratione dictæ non repugnantia conceptus.
Et ordinem quidem positivum & realem esse nō
posse, patet ex præcedenti discursu. Relinquitur
ergo ut sit non repugnantia vel etiam ordo ratio-
nis fundamentum habens in re creata, quatenus
à Deo dependet, ut prima causa & motore super-
naturali, cui pfecte subditur omnis creatura quo
ad omnia quæcunq; in ea Deo placuerit operari.
Et ideo proprie & absolute loquendo, potentia
hæc nulla in rebus potentia est, & quod possibile
dicitur secundum hanc potentiam, propriissime
dicitur secundum nullam creaturæ potentia pas-
sivam: sed secundum solam Dei omnipotentiam
esse possibile. Neque ex hoc, quod perfectiones aut
operationes Dei supernaturales recipiuntur in re-
bus, deduci congrue potest in eis esse potentiam
passivam realem & positivam ad tales actus aut o-
perationes recipiendas: receptio namq; non sem-
per ex potentia provenit receptiva seu passiva in
recipiente præsupposita: sed ab infinita quandoq;
provenit agentis universalis potentia: cui quæli-
bet subijcitur & obedit creatura: quæ perfectiones
& operationes ex agente derivatas recipit secun-
dum nullam in se potentiam, sed secundum suam
entitatem tantum talibus actibus & operationib.
minime repugnantem: Potentia siquidem realis
& passiva in sui ratione claudit ordinem essen-
tialem ad actum quem respicit, & ad eius ordinē
ac genus pertinet: ita ut ad actum naturalem po-
tentia naturalis, & ad actum supernaturalem po-
tentia supernaturalis essentialiter ordinetur. Quo
fit ut quælibet potentia realis & passiva tam na-
turalis, quam supernaturalis, sit actui suo propor-
tionata, & naturalem ad ipsum habeat inclina-
tionem: alioquin vere & proprie potentia non est:
Cum itaque perfectiones & immutationes, quæ
à Deo fiunt in rebus supra totum ordinem natu-
ræ, nullam in creaturis in quibus fiunt & recipi-
unt præsupponant ad ipsas perfectiones & immu-
tationes supernaturaliter à Deo perfectas natura-
lem inclinationem aut proportionem & essentiali-
lem ordinem, consequens est hæc nullam in eis-
dem præexigere potentiam realem & positivam,
sed solam non repugnantiam rerum cum dictis
perfectionibus & immutationibus, quæ nō repu-
gnantia rerum entitatibus addita formaliter com-
plet & constituit rationem potentia obedientia-
lis in ordine ad Deum agentem: cui tota plene sub-
ditur entis creati latitudo. Quod ergo dicta per-
fectiones supernaturales in creatura recipiantur
& ex eis etiam educantur, in eis sustententur &
cum eis componant, ex nulla provenit passiva
reali & passiva creaturæ potentia, sed ex infinita
Dei virtute & subiectione creaturæ: cui ex hoc qd
Dei creatura est totaliter ab eo dependens, con-
venit non repugnantia ad omnes eos actus & im-
mutationes, quas in ea Deo placuerit operari.
Quæ subiectio & dependentia non sumitur hic
pro relatione, sed est ipsa creatura ut est à Deo de-
pendens secundum omne suum esse substantiale
& accidentale: ex qua dependentia veluti ex fun-
damento cōsurgit relatio. Et hæc est ratio poten-
tia obedientialis à D. Th. locis allegatis expressa &
ab antiquioribus Thomistis intellecta. Igitur hæc
potentia quo ad id, quod in ea materiale est, dicit
aliquid reale, & positivum, quod est entitas ipsa
Ss 2 crea-

creaturæ: quoad formale vero & quatenus potest
est, nihil addit entitati creaturæ, nisi solam non
repugnantiam terminorum, ut ante diximus.

*Deducitur
ex dictis
quatuor co-
rollaria,
quib. expli-
catur na-
tura poten-
tiae obedi-
entiae pas-
sivæ.*

Ex dictis sequitur primo potentiam passivam obe-
dientialem non esse potentiam simpliciter, sed
secundum quid siue cum addito, & æquiuoce di-
ci potentiam, quatenus scilicet illi conuenit ratio
receptiui & perfectibilis: quæ tamen sola nõ suf-
ficiunt ad constituendam rationem potentia sim-
pliciter: sed requiritur essentialis ordo & inclina-
tio ac proportio naturalis ad actum, quæ nulla
ratione tribui possunt rerum creaturarum naturis
in ordine ad actus & operationes supernaturales,
ut ostendimus.

Secundo sequitur capacitatem, quæ secundum
D. Tho. rebus conuenit in ordine ad supernatu-
ralia, nihil aliud esse, quam res ipsas cum dicta nõ
repugnantia ad supernaturales actus & immuta-
tiones recipiendas, quæ nihil rerum naturis addit
positiuum.

Tertio sequitur potentiam obedientialem passi-
uam quo ad id, quod in ea materiale est, abstra-
here à ratione substantiæ & accidentis, & à ratio-
ne substantiæ corporeæ & spiritalis, & à ratione
naturalis & supernaturalis. Probatur: quia poten-
tia obedientialis passiva reperitur in quolibet en-
te, tam substantiali quam accidentali, tam corpo-
reo quam incorporeo, tam naturali quam super-
naturali: potest n. Deus in quolibet ente, quid-
quid voluerit, operari. Et declaratur quoad sin-
gulas partes: nã in anima & in Angelo, quæ sunt
substantiæ spirituales, est potentia obedientialis
ad gratiam, & in intellectu & voluntate est po-
tentia obedientialis ad habitus supernaturales
infusos & ad actus beatificos, sc. visionis & frui-
tionis, & in corpore est potentia obedientialis ad
dotes gloriosas subtilitatis, agilitatis, &c. & rur-
sus in quolibet habitu supernaturali est potentia
obedientialis ad augmentum & diminutionem,
& in cadauere est potentia obedientialis ad ean-
dem animam numero supernaturaliter recipien-
dam: quæ potentia non est supernaturalis, nec
proprie ac simpliciter naturalis: sicut nec vlla alia
potentia obedientialis cuiuslibet rei naturali con-
ueniens proprie & absolute est naturalis, aut su-
pernaturalis, sed vere, proprie, & absolute nulla
potentia est: Sed quia nullam habet repugnantiam
ad actus, quos potest Deus supernaturaliter in i-
pso re naturali causare, dicitur res naturalis habere
potentiam obedientialem passivam ad tales ac-
tus: quod est habere potentiam secundum quid,
ut supra diximus. Quod autem non sit naturalis
hæc potentia, quatenus potentia est, ex eo patet,
quod in suo conceptu claudit respectum rationis
ad actum, qui est supernaturalis secundum rem
aut secundum modum: & ideo concipitur ut po-
tentia supranaturalis. Dixi, ut potentia est: quia in re-
bus ordinis naturalis hæc potentia, quo ad entita-
tem est naturalis. Quod etiam non sit supernatu-
ralis speciem desumens ab extrinseco, scil. omni-
potentia Dei, quatenus potest in ea inducere actum
aliquem supranaturalem, ut dicunt quidã recen-
tiores, probatur: quia sequeretur substantiam crea-
tam, cui realiter idem est hæc potentia, ut prædi-
cti fatentur, esse supranaturalem: quod est absurdum:
sed dicitur posse aliquid substantiale incom-
pletum, qualis est hæc potentia, esse supernatura-
le, & ab extrinseco specificari: ut patet de modo
substantialis vnionis, quem aliqui ponunt in hu-
manitate Christi: qui supernaturalis est & speci-
ficatur à personalitate Verbi: sed cum hæc poten-
tia sit idem realiter, quod ipsa essentia rei, cui co-
uenit, nõ potest esse ens substantiale minus com-

pletum quam ipsa rei essentia, quæ secundum se
totam ex dictorum recentiorum sententia habet
ordinem ad actus supernaturales: igitur ex dicta
responsione sequitur substantiam creatam comple-
tam esse ens supernaturale, & ab extrinseco
specificari: quod est impossibile. Hanc partem, vi-
delicet potentiam obedientialem non esse super-
naturalem, probat Suarez in allegata disp. 31. multis
argumentis, quibus prædictorum recentiorum
responsiones non videntur plene satisfacere.

Quarto sequitur ex prædictis potentiam hæc obe-
dientialem passivam non denominare absolute
suum subiectum, neq. esse specie distinctam, iux-
ta distinctum ordinem rerum aut actuum, quorum
est receptiua. Probatur prima pars huius corolla-
rij: quia, ut supra diximus, potentia obedientialis
simpliciter est potentia nulla, & dicitur potentia
tantum secundum quid: ergo non denominat ab-
solute subiectum. Secunda vero pars probatur:
quia hæc potentia formaliter, ut potentia est, non
est aliquid reale & positiuum à natura rei creatæ
distinctum: nec habet essentialem ordinem ad ac-
tus per Dei potentiam in ea causabiles: ergo nõ
potest per ordinem ad eos specificari & distingui.
Antecedens probatum est supra: consequentia
vero euidens est: quia nullum ens specificatur ab
extrinseco, nisi per hoc, quod ordinem habet ef-
ficientem ad ipsum: ut patet in materia respectu
formæ, in motu respectu termini, in intellectu
respectu actus & obiecti proprii, & aliis similibus
ut ostendimus cum Caiet. in 1. p. quest. 27. art. 4. con-
trou. 2.

Nunc ad propositam difficultatem, quæ de po-
tentia obedientiali actiua in rebus à Deo creatis
inquit, an sit eis concedenda differendum est.

Sciendum est igitur primo duplicem esse differen-
tiam rerum, quas Deus, ut agens primum superna-
turale assumit ad actiones supernaturales: Quæ-
dam enim sunt, quæ nullam habent virtutem natu-
ralem ad actionem illam supernaturalem, ad
quam assumuntur à Deo, siue sumatur actio illa
secundum propriam suæ speciei rationem super-
naturalem, siue sumatur secundum rationem e-
ius genericam & communem: exempli gratia, a-
qua, quam Deus assumit ad ablucanda peccata in
Sacramento baptismi, nullam ex sui natura virtu-
tem habet ad hunc effectum supernaturalem, quæ
est emundatio animæ à sordibus peccatorum, ne-
que vim aliquam habet ad actionem aut effectum
aliquem spirituales in anima nostra causandum:
Et has res perspicue constat nullam habere po-
tentiam obedientialem actiuam ad operationes su-
pernaturales: quoniam huiusmodi res nullam
habent agendi rationem, sed mouent, ut præcise
motæ ab agente principali, cum ab eo nullam ac-
cipiant agendi virtutem ad modum actus primi,
sed motio principalis agentis in eas deriuatur per
modum transeuntis eo modo, quo virtus artificis
recipitur in instrumentis artis ab eo motis. Et de
his intelligenda sunt verba S. D. in 4. disp. 8. q. 2. ar.
3. ad quartum dicentis: Sicut creaturæ inest obedientia
potentia, ut in ea fiat quicquid creator disposuit, ita etiam,
ut ea mediante fiat, quæ est ratio instrumenti. Quædam
aliæ res sunt, quæ licet ex sui natura nullam habe-
ant facultatē ad actiones supernaturales, quate-
nus tales sunt, vim tamen habent naturalem ad eas
secundum communem & genericam earum ra-
tionem consideratas: sicut intellectus noster nul-
lam quidem habet ex sui natura facultatem ad vi-
dendum Deum, sed tamen naturalis animæ no-
stræ potentia est ad actus intelligendi naturaliter
ac essentialiter ordinata: & de his controuersia est,
an habeant potentiam obedientialem actiuam
ada-

*Sensui, ac
sensum con-
trouersia de
claratur.*

ad actiones ordinis supernaturalis. Ad cuius euidentiam

Secundo considerandum est, quemlibet habitum & perfectionem supernaturalem præsupponere potentiam obedientialem in re, in qua recipitur aut cui communicatur: & quoniam habitus seu perfectiones supernaturales duplices sunt: quædam enim ad esse diuinum participandum, non autem ad operandum (saltem proxime & immediate) conferuntur: ut gratia, quæ immediate recipitur in essentia animæ, & Verbi personalitas; quæ Christi Domini terminat humanitatem: & hæc præsupponunt in ea re, in qua recipiuntur, aut cui communicantur, solam & meram potentiam passiuam obedientialem: quidam autem sunt habitus aut perfectiones supernaturales proxime ac per se primo ad operationem ordinatæ: ut fides, spes, charitas, prudentia, iustitia, & alij similes habitus operatiui: Et hi non solum potentiam præexigunt passiuam obedientialem, sed virtutem etiam actiuam postulant in re, cui conferuntur, quæ simul cum dictis habitibus concurrat ad operandum: ut patet in visione beatifica: quæ plures habet causas efficientes, quarum unaquæque totalis est in suo ordine, ad eam eliciendam concurrentes: quæ sunt: intellectus, lumen gloriæ, essentia diuina & diuinum auxilium supernaturale: ut ostendimus in 1. p. q. 12. a. 5. Controu. 2. & ar. 2. Controu. 3. Sed quæstio est inter recentiores: an virtus actiua, quæ præsupponitur in re creata, dici vere ac proprie possit potentia obedientialis actiua. Et licet opiniones supra notatæ quam maxime dissidere videantur, existimo tamen totam inter eas diffensionem esse de nomine: atque ideo facile posse conciliari. Ad cuius euidentiam

Tertio notandum est secundum recentiores in quolibet re creata duplicem esse posse potentiam actiuam in ordine ad operationes supernaturales scilicet radicalem & formalem. Prior, scilicet radicalis, est virtus actiua rei connaturalis, ideo radicalis appellata: quia si formam aut perfectionem receperit supernaturalem, poterit, ut causa totalis in suo ordine simul cum ea actiue concurrere ad operationem supernaturalem: ut patet de intellectu creato, cuius obiectum est ens, quatenus ens, quod extenditur ad ens materiale & ad ens immateriale, ad ens naturale & ad ens supernaturale: & ideo potest intellectus creatus eleuari ad eliciendum actum visionis supernaturalem circa diuinam essentiam, quæ est obiectum beatificum supernaturale: ut ait S. D. 1. p. quæst. 12. art. 4. ad 3. & in 2. 2. quæst. 2. art. 3. & alibi: quam doctrinam late explicauimus in allegata qu. 12. ar. 1. controu. prima.

Posterior vero potentia, scilicet formalis, ad actus supernaturales nulli potest esse congenita rei naturali. Hæc enim consistit in actu primo, ex quo veluti principio formali & ratione agendi, ac principio proximo & immediato prouenit actus secundus supernaturalis: ergo, si rei creatæ naturaliter esset cõgenita talis potentia, posset sua naturali virtute, ut sufficienti principio exire in actus supernaturales, quod est erroneum. Constituitur igitur hæc potentia formalis in re creata per additam formam seu perfectionem supernaturalem receptam in actiua virtute naturali, quæ per eam, ut rationem agendi producit actum secundum supernaturalem. Virtus enim actiua naturalis primo formam recipit in se naturalem & ita potentia passiuæ obedientialis munus exercet: deinde ea recepta, tanquam agendi ratione simul cum ea concurrat efficienter ad eliciendum seu producendum actum supernaturalem, & ita secundum

Naz. in D. Thom. 3. partem.

dum supra notatos auctores rationem habet, & officium potentia obedientialis actiua: Licet enim (inquit Nauarretus) potentia obedientialis non dicat ordinem posituum ad actum supernaturalem, seu ad eleuationem, sed dicat non repugnantiam, necesse tamen est præsupponere in aliquibus virtutem actiuam: alioquin repugnantiam haberent cum forma supernaturali actiua: Potentia igitur actiua rei creatæ, ut actiua formaliter, non est eleuabilis ad supernaturalia, sed ut passiuam tantum: si dictio, ut, reduplicet rationem formalem actualiter obediendi, secus autem, si dictio, ut, reduplicet radicem obediendi & submittendi se motioni primi agētis supernaturalis, per qualitatem actiuam in ea receptam, ut agendi rationem. Quod alia distinctione proposita declarat idem auctor dicens, potentiam naturalem actiuam creaturæ, quatenus actiua est in esse conceptu, recipere qualitatem supernaturalem, licet non exerceat rationem actiuitatis: & eandem potentiam esse radicaliter potentiam actiuam respectu actuum supernaturalium, quatenus est actiua in esse conceptu, & hanc esse potentiam actiuam obedientialem. Declaratur hæc doctrina ex simili in materia relationum diuinarum, quibus constituuntur personæ diuinæ: ut patet ex 1. p. q. 40. art. 4. & in receptione influxus diuini in voluntate, ex quo influxu, veluti primæ radice pendet libertas creatæ voluntatis. Nam quamuis formaliter, & in actu exercito ratio libertatis non sumatur ex receptione, in qua passiuæ concurrat voluntas, sumitur tamen ex eadem receptione radicaliter & implicite. Quia voluntas non recipit in se diuinæ virtutis influxum, nisi quatenus potentia est potens seipsam ex appetitu finis præuia intellectus apprehensione, & deliberatione mouere: sic enim iuxta modum suæ naturæ diuinum in se recipit influxum: similiter ergo potentia actiua creaturæ supernaturalem in se recipit qualitatem, quatenus ex sui natura, antequam illam qualitatem actu recipiat, radicaliter eam habet actiuitatem, qua possit illa in se recepta simul cum ea, ut agendi ratione concurrere ad actus supernaturales. Hanc itaque radicalem virtutem, ut sic eleuabilem ad actus supernaturales dicunt auctores prædicti esse potentiam obedientialem actiuam. Breuius & clarius dici posset, potentiam actiuam naturalem rei creatæ, quatenus passiuam formaliter est, recipere formaliter qualitatem supernaturalem: ita ut potentialitas passiuæ sit ratio recipiendi, sed eam actiua potentia, quatenus actiua formaliter est, id est, quatenus ad agendum instituta est à natura, recipit in se supernaturalem qualitatem finaliter, id est ut actu per eam, tanquam per medium ordinata ad finem hunc, qui est operatio supernaturalis: recipere namque medium sub ea ratione, quæ medium est ordinatum ad finem assequendum, est recipere ipsum finaliter: quia talis receptio ad exercitium pertinet causalitatis finalis: quæ suam exercet causalitatem cum medijs, ac per media rebus in finem tendentibus suam communicat bonitatem.

Scito tamen virtutem rerum creaturarum actiuam cum non repugnantia ad obsequendum Deo cooperando ad effectus supernaturales esse potentiam actiuam obedientialem formaliter, & non radicaliter tantum, quamuis, ut actu operetur, indigeat superaddita motione aut qualitate supernaturali, per quam acquirit ordinem realem & posituum ad actus supernaturales: sed hic non pertinet ad rationem essentialis & intrinsecam potentia obedientialis actiua, sed ad eius exercitium

citium aut complementum, quo fit proxime potens operari. Potentia namq; obedientialis actiua nihil aliud formaliter importat, quam virtutē, cui non repugnat à Deo eleuari per additam qualitatem aut motionem supernaturalem ad agendum opera supernaturalia, quod illi certum est conuenire ante receptionem cuiuscunque qualitatis, aut motionis supernaturalis. Recepta vero qualitate, aut motione supernaturali dicitur potentia obedientialis: non quia totum compositum ex virtute actiua naturali & qualitate supernaturali sit potentia obedientialis: id enim falsum est: quia tale compositum est potentia actiua supernaturalis habens ordinem essentialem ad actus supernaturales: vt patet in intellectu illustrato lumine gloriæ, cui connaturalis est visio beatifica. Sed dicitur potentia obedientialis propter solam naturalem virtutem, quatenus ei non repugnat eleuari ad eliciendos, vt causa efficiens in suo ordine actus supernaturales: aut etiam, quatenus actu in suo ordine concurret cum recepto principio formali supernaturali virtutem ipsam naturalem eleuante ad actus supernaturales.

Sic ergo nomine potentię obedientialis actiue, nihil aliud significetur, quam virtus rei creatę cū non repugnantia ad hoc, vt per supernaturalem qualitatem eleuetur, vt simul cum ea, tanquam agendi ratione concurrat ad actus supernaturales: ita vt ante eius receptionem virtus seu potentia actiua naturalis nullum habeat ordinem realem & positum ad dictam eleuationem, & ad actus supernaturales, sed solam non repugnantiam, nullam inconueniens est, sed rationi & diuinis litteris valde consonum est, potentiam hanc obedientialem actiuam reb. formaliter tribuere: Sæpe namque legimus in diuina scriptura Deum rebus, quib. vult ad effectus supernaturaliter operandos, imposuisse præcepta: vt patet 3 Reg. 17. vbi Deus ad Eliam dixit: *Coruus præcepit, vt pascant te, & Paulo post subditur: Corui quoque deserebant ei panem, & carnes mane: similiter panem, & carnes vespere:* Et Iona 4. dicitur: *Et parauit Deus vermem ascensui diluculi in crastinum & percussit hederam, & exaruit: & cum ortus fuisset Sol, præcepit Deus vento calido, & vrenti, & percussit Sol super caput Iona, &c.* His adde mirabilia, quę Deus operatus est medijs rerum inanimatarum & hominum actiua virtute: vt patet de gestis Samfonis Iudicum 14. 15. & 16. de Prophecia Saul primi Reg. 10. & de prædicatione Apostolorum post receptionem Spiritus sancti Act. 12. Ex his enim omnibus apparet Deum, vt agens est primum supernaturale sæpe virtutibus seu potentijs rerum actiuis vt ad patranda miracula, & alios supernaturales effectus operandos, & actiuis rerum potentias, quatenus actiue sunt, Deo obsequi & ministrare concurrente sua actiuitate ad actus illos supernaturales: atque ideo non incongrue possentales virtutes appellari potentias obedientiales actiuas. Si vero nomine potentia obedientialis actiue significantur actiue rerum virtutes, vt realem ac positum ordinem habentes ad actus supernaturales, & vt proxime potentes operari, negandum est rebus naturalibus secundum se sumptis, sine secundum earum pura naturalia, id est præcisa omni qualitate & motione supernaturali, conuenire potentiam obedientialem formaliter: Sed quoniam, vt dictum est, in ratione essentiali & intrinseca potentia obedientialis actiue non includitur qualitas aut motio supernaturalis, sed solam non repugnantiam ad supernaturalia, ideo simpliciter loquendo dici potest in rebus naturalibus esse potentiam obedientialem actiuam formaliter sumptam.

A PRIMA CONCL. Rebus omnibus à Deo creatis inest potentia obedientialis passiva ad actus, & immutationes aucta, & supernaturales, quas potest Deus in illis operari. Hęc patet ex dictis.

SECUNDA CONCL. Potentia obedientialis passiva, aut etiam actiua, vt potentia est formaliter, non dicit aliquid reale positum, sed solam non repugnantiam terminorum. Hęc etiam patet ex dictis.

TERTIA CONCL. Predicta potentia sola ratione (vt aiunt) ratiocinata, id est re fundamētum habente, distinguitur ab essentia rei, cui conuenit.

QUARTA CONCL. Potentia obedientialis passiva, aut actiua non pertinet vere proprie ac simpliciter ad ordinem supernaturalem, sed materialiter & radicaliter seu fundamentaliter pertinet ad ordinem naturalem: formaliter autem & prout à nobis concipitur cum ordine ad supernaturalia, dici potest illam aliquo modo, siue secundum quod ad ordinem supernaturalium pertinere, quatenus scilicet non potest complete concipi sine ordine ad supernaturalia. Concl. hęc quo ad vtramque partem supra probata est.

QUINTA CONCL. Rebus à Deo creatis congenita est potentia actiua radicalis in ordine ad actus supernaturales: non autem formalis positua, sed illi aduenit per superadditam à Deo qualitatem, aut motionem supernaturalem.

SEXTA CONCL. In rebus creatis secundum earum naturas, præcisa qualibet realitate supernaturali est potentia actiua obedientialis formaliter. Probatur: quia in ratione potentię actiue obedientialis non clauditur intrinsece ordo posituus ad supernaturalia, sed sola non repugnantia ad hoc, vt eleuetur ad obsequendum & cooperandum, &c. ergo licet talis potentia non possit absolute dici actiua formaliter respectu actuum supernaturalium, potest tamen respectu eorundem actuum dici potentia actiua obedientialis formaliter: quia dictio illa obedientialis addita potentię actiue diminuit de ratione actiui, vt scilicet non dicat ordinem positum, & realem ad actus supernaturales, sed solam non repugnantiam: quę rebus formaliter conuenit secundum earum naturas.

CONTRA secundam concl. argumentantur quidam recentiores viri doctissimi. Primo: Illa est vera positua physica & realis causa formarum supernaturalium à qua sustentantur & dependent in fieri & in conseruari: sed ad hoc non sufficit sola negatio & non repugnantia, sed requiritur vera & realis potentia materialiter influens in effectum; ergo. Resp. hoc argumentum probati, potentiam obedientialem passiuam quo ad materiale, seu quo ad entitatem esse aliquid reale & positum: quia quo ad suam entitatem sustentat & conseruat formas supernaturales, quo ad formale autem nullam habet causalitatem, cum sit mera negatio.

Secundo id, quod concurret vt potentia ad realem & physicam compositionem rei ex actu & potentia, habet etiam physicam rationem potentię: sed anima secundum suam potentiam, quam habet obedientialem ad gratiam, concurret ad compositum, quod fit ex illa & ex gratia, tãquam ex actu & potentia, & concurret vt potentia: ergo. Minor probatur: quia compositum, quod significatur hoc nomine gratiam, est verum & physicum compositum ex actu & potentia: sed actus est gratia: ergo anima secundum suam obedientialem potentiam passiuam est potentia. Confirm. primo: quia anima positue, realiter & physice recipit gratiam: ergo habet veram & physicam potentiam ad illam: sed hęc potentia est obedientialis: Ergo potentia obedientialis passiva est vera potentia realis. Prima consequenter patet: quia actus posituus & realis.

realis supponit positivam & realem potentiam proportionatam; ergo si anima actu recipit gratiam, habet realem & Phyncam potentiam ad illam recipiendam. *Secundo confirm.* Perfectio ordinis supernaturalis requirit veram & realem potentiam receptivam formatum supernaturalium proportionatam illis & eiusdem ordinis naturalis requirit veram potentiam naturalem receptivam formatum sui ordinis; ergo. *Respon.* maiorem veram esse de ratione reali & physica potentia quo ad id, quod in ea est materiale, non autem quo ad

Conf. 2.

Solut.

Ad 1. Conf.

Ad 2. Conf.

Obi. 3.

Solut.

Obi. 1. cont.
4. concl.

id, quod est formale; ut supra probatumus. *Ad primam confirmat.* dico utramque consequentiam cum suo consequente veram esse de potentia obedientiali materialiter, non autem formaliter sumpta. Ad probat. primæ consequentiæ dico, Assumptum quo ad omnes partes verum esse de actu, & potentia naturali; de actu vero supernaturali in ordine ad potentiam obedientialem, est verum, quo ad primam partem, sumendo potentiam quo ad id, quod est in ea materiale; quo ad alteram vero partem, videlicet, proportionatam omnino falsum est; quia potentia obedientialis, quo ad materiale in rebus naturalibus est ordinis naturalis, qui nullam habet proportionem ad ordinem supernaturalem, sed solam non repugnantiam. Et per hoc satisficit secundæ confirmationi: falsum est enim eius antecedens.

Tertio miracula, quæ sunt, præexisterunt in operibus productis in sex primis diebus productionis mundi: at non præexisterunt in illis secundum potentias activas vel passivas naturales eorum; ergo præexisterunt in illis secundum potentias obedientiales eorum; ergo illa habent veram rationem potentia. Maior assertio ad Diu Hiero. & Glossa super illud Ecclesiæ 1. Nihil novum sub Sole. & ad D. Tho. in 2. dist. 15. q. 3. art. 1. ad 8. & ad Anibal. dum ibidem art. 4. ad 3. Minore est evidens S. Thom. in eisdem locis, & 1. p. q. 115. art. 2. ad 4. *Respon.* Admissio toto argumento cum prima consequentiâ, falsam esse secundam consequentiâ formaliter intellectam, de potentia ut potentia est: quia sufficit entitas creaturæ quæ est id quod est materiale in potentia, cum non repugnantia, quæ complet ut formale, rationem potentia obedientialis, ut dici vere possint miracula vere præexistisse in operibus sex dierum. Et ex his dilui facile possunt alia similia eorundem recentiorum argumenta.

CONTRA quartam conclus. argumentantur iidem recentiores. Primo. Hæc potentia obedientialis passiva non est formaliter naturalis; ergo est, formaliter supernaturalis. Consequentia probatur: quia præter ordinem hypostaticum, ad quem non pertinet potentia obedientialis passiva, quam habemus ad gratiam, duo tantum sunt rerum ordines, scilicet naturalis & supernaturalis, ad quorum aliquem deberent pertinere omnes quidditates & formalitates reales entium: nam ideo tantum ponimus in Deo duplicem rationem primæ causæ & ultimi finis, scilicet naturalis & supernaturalis, & non ponimus in eo tertiam rationem causæ vel finis obedientialis, nec providentiam obedientialem; ergo non est ponendus ordo obedientialis, ut distinctus ab istis, sed ut contentus sub aliquo illorum; & per consequens ratio formalis istius potentia, cum formaliter sit ens, & non sit ens naturale formaliter, debet esse ens supernaturalis. Antecedens autem probatur, Primo: quia D. Tho. & alij potentiam hanc distinguunt à potentia naturali. Secundo: quia omni potentia passiva naturali correspondet naturalis activa reducens illam ad actum: at nulla datur potentia naturalis activa, quæ possit reducere ad actum

A nostram obedientialem potentiam passivam receptivam gratia; ergo. Tertio: quia omnis potentia passiva naturalis remanet imperfecta, nisi reducatur ad actum: at potentia obedientialis non remanet imperfecta, si aliquando non reducatur ad actum, ut patet de potentia obedientiali Angelicæ naturæ ad assumi; ergo. *R. respon.* nullam esse consequentiam. Ad probationem dico potentiam obedientialem formaliter sumptam non esse realitatem, aut formalitatem positivam, sed esse non repugnantiam rei ad actum supernaturalem; & ideo esse potentiam nullam, formaliter & proprie ac absolute loquendo, & non posse dici potentiam nisi secundum quid, & non esse supernaturalem nisi secundum modum nostrum concipiendi, ut ante diximus.

Solut.

Obi. 2.

Conf.

Conf. 1.

Solut.

Ad 1. Conf.

Ad 2. Conf.

Secundo: Ad rationem supernaturalitatis creatæ sufficit, quod proportionate & perfecte tendat in Deum, ut auctorem supranaturalem præhabentem totam rationem essendi sine aliqua limitatione: Sed prædicta potentia obedientialis respicit hoc modo Deum; ergo. Minor probatur: quia respicit Deum & sub ordinatur illi, ut potenti agere præter & supra legem naturæ ex infinitate & illimitatione suæ omnipotentia. *Confirmatur:* Ista potentia debet proportionari & esse eiusdem ordinis cum actu quem respicit, & cum agente & sine illius; ergo. Antecedens patet: Nam ordo supernaturalis debet esse perfectior & completior, quam ordo naturalis, & consequenter debet habere intra se omnia genera causarum requisitarum ad effectum sui ordinis; ergo sicut respectu gratia habet ceteras causas supernaturales; ita debet habere causam receptivam supranaturalem. *Verge.*

hoc amplius: quia dispositiones ad gratiam pertinent ad genus causæ materialis, & respectu illius & illarum est omnino supernaturalis; ideo etiam ipsæ sunt supernaturales, & nullus actus omnino naturalis est proprie dispositio ad illam: sed ista potentia magis pertinet ad genus causæ materialis respectu gratia, quam dispositiones; ergo. *Respon.* falsam esse minorem, ad probationem negatur assumptum; hæc enim potentia nullam dicit inclinationem in Deum, ut causam supernaturalem; sed formaliter dicit solam non repugnantiam; & ideo proprie & absolute est potentia nulla. *Ad primam confirmationem* negatur antecedens; quia hæc potentia est potentia nulla. *Ad probationem* dico eam potentiam, quæ per se primo ordinatur ad recipienda supernaturalia, esse ordinis supernaturalis, non autem illam, quæ nullum habet ordinem positivum, sed solam non repugnantiam; & in hoc præstantiorem & meliorem esse ordinem supernaturalem, quam sit ordo naturalis: quia non solum ad sui ordinis potentiam extenditur; sed etiam ad subiecta nullam ad ea potentiam realem habentia, sed solam non repugnantiam; & ratio est: quia supernaturalia & præsertim miracula, ad obiectum pertinet potentia Dei absoluta; quæ supra naturales & intrinsecas accidentiales rerum proportionem & capacitates operatur. *Ad secundam confirmationem* dico falsam esse minorem: quia potentia obedientialis non est proprie & absolute potentia, sed formaliter dicit solam non repugnantiam: Materialiter autem dicit entitatem rei; quæ, quia nullam habet ad supernaturalia positivam & realem inclinationem, non potest proprie dici causa materialis eorum, sed cum ea recipit dici potest eorum subiectum, & materia; quatenus ea recipit & suscipit, absque tamen essentiali & intrinseco ordine ad illa; in quo consistit complementum causæ materialis proprie, ac simpliciter dictæ.

Obi. 3.

Tertio sequeretur potentiam hanc gratia receptiuam nihil illi tribuere; consequens est falsum; ergo. Sequela probatur: Nam si aliquid tribueret, illud esset naturale; quia cum ipsa sit ordinis naturalis inferioris ad gratiam, non potest ex sua propria & naturali virtute tribuere aliquid supernaturale: nulla enim causa virtute propria potest causare aliquid ordinis perfectioris, quam sit ipsa: sed in gratia, cum sit omnino supernaturalis, nihil naturale potest reperiri, quod causetur a potentia obedientiali; ergo cum non tribuat illi aliquid naturale, nec supernaturale nihil ei tribuit. Minor vero probatur. Nam omnis causa, ut producat effectum tribuit ei aliquid, alias impertinens esset concursus illius, cum sine illo habeat omnia, quae ad ipsius esse requiruntur. *Respon.* negando minorem seu falsitatem consequentis: quoniam, ut supra dictum est, subiectum gratiae, quod est substantia spiritalis, non habet materialem causalitatem respectu gratiae, proprie & absolute loquendo: Quia nullum ad eam habet essentialem & intrinsecum ordinem, sed solam non repugnantiam ad eam recipiendam, & ut per Dei potentiam infinitam & supernaturalem educatur ex ea: per quam nulla constituitur aut infertur causalitas materialis in substantia spiritali respectu gratiae; quia causalitas materialis non est sine ordine intrinseco & essentiali ipsius materiae, tanquam potentiae ad actum, quem catilat: Nec tamen est impertinens eius concursus. Quia supernaturalia creata, cum sint accidentia postulant necessario subiectum in quo sustententur; ac proinde etiam ex quo educantur: quia sicut per se non habent esse, ita neque fieri.

Obi. 4.

Ultimo Deus ut auctor naturae non potest producere potentiam obedientialem; ergo haec potentia non est naturalis. Antecedens probatur. Primo: quia Deus, ut auctor naturae non cognoscit potentiam receptiuam supernaturaliter; & cum omnia producat per intellectum & voluntatem, si non cognoscit illam, ut auctor naturae, neque ut sic poterit illam producere. Secundo: quia talis potentia ut sic, non ordinatur ad Deum ut auctorem naturae; ergo ut sic non producitur ab illo. Consequenter probatur: Nam teste D. Tho. 1. p. q. 4. art. 4. idem proportionaliter debet esse finis & efficiens cuiuslibet rei. Antecedens vero probatur: quia haec potentia causat cum concursu supernaturali Dei, qui non ordinatur ad finem naturalem, sed ad aliquid supernaturale, scilicet ad gratiam; idem autem est finis & ordo formae receptae in materia & ipsius materiae, ut sit recipientis illam. Tertio probatur ratione D. Tho. 1. p. q. 105. art. 4. & 1.2. q. 9. art. 6. Nulla res potest dare ordinem & inclinationem ad aliquod bonum, nisi praehabeat perfectionem illius: quia ratione voluntas a solo Deo potest produci; quia habet inclinationem ad bonum vniuersale, quam non potest dare bonum particulare: sed Deus ut auctor naturae non praehabet perfectionem boni supernaturalis; ergo ut sic non potest tribuere capacitatem, ordinem & inclinationem ad illud, & per consequens neque producere praedictam potentiam obedientialem passiuam ad gratiam, quae dicit ordinem ad illam. *Respon.* falsum esse antecedens. Nam potentia obedientialis quo ad omnem entitatem, & rationem formalem positiuam est ipsa rei creatae naturae, ut supra diximus, ad quam consequitur negatio, quae est non repugnantia, quae formaliter nihil est, & solo modo nostro concipiendi addit ordinem rationis ad actum supernaturalem. Ad primam probationem dico falsum supponi, videlicet in re creata esse potentiam realem &

Solut.

A positiuam, quae sit receptiuum actuum supernaturalium, quae a Deo sit creata & prius ab eo cognita & volita. Et eodem modo satisficit secundae, & tertiae probationi; dicimus enim nullam esse in rebus potentiam & inclinationem realem ad actus supernaturales, quae sit a Deo producta.

CONTRA quintam, & sextam concl. sunt multa praedicti recentioris argumenta, quae probant efficaciter nullam in rebus esse potentiam obedientialem eo modo sumptam, quo proponitur & explicatur a Suarezio, nostrae vero sententiae non aduersantur.

CONTRA easdem concl. sunt argumenta, quae refert & soluit Nauarretus: sed omnia ex iis, quae supranotata sunt facile diluuntur. Vide etiam Aluar. de auxiliis diuinae gratiae disp. 68. praesertim in resp. ad 1. & 2. argum. ubi multa dicit, quae fauent sententiae nostrae.

Quarta Controuersia.

Quid sit virtus causatiua gratiae, & miraculorum existens in humanitate Christi, & in aliis Sanctis, & in Sacramentis, ac aliis rebus, quibus ad opera supernaturalia Deus virtutem, ut instrumentum.

PRIMA sententia est quorundam recentiorum Thomistarum asseritum praemotionem primae causae in secunda causa receptam, qua mouetur & applicatur ad operandum, esse qualitatem per modum dispositionis transcurrentis, cum ipsa operatione causae secundae.

Secunda sententia in alio extremo posita est quorundam Theologorum qui docent motionem causae primae, nihil ponere prauium in secundis causis, quod earum operationes antecedat, etiam ordine naturae & causalitatis, sed esse Deum ipsum siue Dei voluntatem, quatenus parata est cui qualibet secunda causa concurrere, quotiescunque operetur, vel ex necessitate naturae, vel ex libera determinatione suae voluntatis. Eandem vero motionem affirmant in secundis causis ponere operationes ipsarum causarum, quatenus efficienter procedunt ex concursu Dei simultaneo; quae admodum creatio in creatura nihil ponit, nisi creaturam ipsam, quatenus a Deo ut ab efficiente procedit.

Tertia sententia huic proxima est dictam motionem prauiam ponere aliquid in secundis causis prius natura, quam operentur; quod nihil aliud est, quam ipsae operationes, quatenus a Deo procedunt eas applicante & praemouente efficaciter ad operandum: ac proinde in causis liberis praedeterminationem, qua Deus praedeterminat voluntatem ad actum liberum: non esse distinctam realiter, sed ratione tantum ab actuali determinatione, qua seipsam voluntas determinat per suam operationem. Existimant enim huius sententiae defensores, voluntatem non alio actu, quam ipsa sua operatione, seipsam determinare, & eandem operationem, quatenus a Deo prius natura mouente procedit, esse Dei praedeterminationem.

Quarta sententia est virtutem, qua Deus praemouet secundas causas in eis esse ad modum intentionis habentis esse quoddam incompletum, eo modo, quo colores sunt in aere, & virtus artis in instrumento Ita D. Thom. de potentia, qu. 3. art. 7. ad 7. Cap. in 2. distinct. 1. q. 3. Ferar. in 3. contr. gent. c. 70. Zumel. in 1. p. q. 8. art. 1. disp. 2. Aluar. de auxiliis disp. 19. & alij Thomistae communiter.

Quinta